

I-au înșelat pe Români cu Unirea Ioan Lemény

Ungurii lucrară mult până ce traseră pe Români într'o uniune religioasă cu dânșii, de ținură cu Uniții, mai bine de o sută de ani, iar cu Reformații sau Calvinii aproape două sute de ani

Andrei Șaguna episcopul greco-ortodox

Episcopul greco-catolic

se introduce în clerul român un servilism nou împreună cu o îngâmfare mizerabilă mai ales față de cei neuniți

raport profan între Unguri și Români

laboratorul ideologic de la Blaj

asigur pe toți slujitorii bisericii noastre, odată pentru totdeauna, să nu se teamă că voi cumva să mă ating de natura dogmatică a uniunii

Simion Bărnuțiu

Cine vă va apăra, dacă părinții voștri dau mâna cu străinii în contra voastră?

Blaj

vom rămânea numai cu ura între frați și cu mustrarea cugetului

Românul ține minte facerea de bine și nedreptatea

I-au înșelat pe Români cu Unirea – vom rămânea numai cu ura între frați și cu mustrarea cugetului – Românul ține minte ...!

În fruntea românilor, la marea adunare națională de la Blaj, în 3-5 mai 1848, era Andrei Șaguna, alături de episcopul unit Lemény. Discursul lui Simion Bărnuțiu nu a ocolit modul în care românii au fost dezbiinați religios timp de secole: «Uniunea celor trei națiuni numai pe nobilii cei mai de frunte ai Românilor îi atrăsese în complot, iar cealaltă nobilime română era legată de națiunea și biserica română cum este astăzi. Deci, după intrarea reformei în Ardeal, Ungurii lucrară mult până ce traseră pe Români într'o uniune religioasă cu dânșii, de ținură cu Uniții, mai bine de o sută de ani, iar cu Reformații sau Calvinii aproape două sute de ani. Mult avură să sufere Românii dela Unguri pe acel timp și mulți români de frunte se lepădară atunci de legea și limba părintească și se făcură Uniți, Calvinii și Unguri. (...) Pe aceste timpuri, Ungurii trimiteau pe la Români la o nouă unire, fângăduindu-le toate drepturile privilegiate și bunătățile bisericii catolice, dacă vor părăsi (...) ortodoxia bisericii răsăritene și vor îmbrățișa catolicismul bisericii apusene. Românii, ca să scape de batjocurile cele multe, se plecară de primiră această uniune cu Ungurii – zic într'adins cu **Ungurii**, nu cu **Roma**, pentru că nici credința catolică nici ușurarea Românilor nu era scopul Ungurilor, ci cu toate erau numai niște împrejurări favorabile de care ungurii se bucurau și se foloseau, ca și de împrejurarea domniei austriace, ca să-i poată atrage pe Români în partea lor. Că nici nu-i dorea de sufletele Românilor, nici nu le dorea fericirea, ci le păsă numai de faptul că protopopii Românilor

purtau pe umeri pe intendentul superior calvinesc, și nu pe Episcopul dela Alba Iulia, sau pe rectorul Iezuiților din Cluj; de aceea zisei că Ungurii au făcut această uniune numai pentru binele lor, nu în folosul Românilor. și cu această declarațiune asigur pe toți slujitorii bisericii noastre, odată pentru totdeauna, să nu se teamă că voiu cumva să mă ating de natura dogmatică a uniunii, căci eu o privesc numai din punct de vedere politic, ca un raport profan între Unguri și Români; (...). Sub înalta protecțiune a acestui Strigoniu iezuiții fabricau diplome false: scoteau crisoave dela Curte și bule dela Roma sub titlul de Episcopat al Făgărașului pentru o nouă subjugare a bisericii române. Numai simplitatea preoților Români a apărât, de n'a apus cu totul, demnitatea Mitropoliei Românilor. Ei nu poftiră întru nimic la niște asemenea bule și crisoave, ci toate bisericile române continuară, și după această uniune, ca și înainte de ea, a da ascultare în tot Arhiepiscopului lor ca și mai înainte. Ce folos putea să aibă Roma, desbrăcând de demnitatea arhiepiscopescă pe Arhiepiscopul Românilor, care acum îi întărise legăturile cele naturale și cu legătura religioasă, dacă nu lucra Strigoniul Unguresc la umilirea bisericii românești? Eu cred că aceasta nu o făcea nici curtea împărătească, nici Roma; Strigoniul conducea toate lucrurile uniunii la Curte și la Roma și, fără influența și voia lui, nu se făcea nimic în lucrurile bisericii române, cum nu se face nici astăzi. Să zicem însă, fiindcă "**Românul ține minte facerea de bine și nedreptatea**" - "*beneficii et injuriae memor esse solet*" – să zicem cum că, din fântâna uniunii acestei, au curs niște mijloace materiale pentru Români, cu care nu puțin s'au ajutat, fiind cu totul despuiți de averile bisericesti cât timp fuseseră sub principii calvini; să zicem că din uniune a ieșit privilegiul preoților români de a nu sta la judecată pentru persoanele lor, decât numai înaintea Sinoadelor bisericii române; să zicem, că uniunea a născut și școalele Blajului, din cari au răsărit o mulțime de lumini între Români; să zicem, că uniunea a dat ocaziune unor Români, de ne-a*u adus aminte începutul și origina sângelui nostru din Roma și au semănat din nou virtuțile străbune în pământul Daciei; să zicem, în fine că uniunea i-a înviat pe Români din leșinare, uniunea i-a deșteptat din somn și le-a insuflat spirit de viață, ca să lucreze la îndreptarea soartei noastre dela Inocențiu până în ziua de astăzi; - să nu uităm însă a pune în cumpănă și rănila înfipte națiunii noastre prin uniune, dacă voim a cunoaște raporturile cu Ungurii și în această privință.

Îndată la începutul uniunii vedem în Sinoadele noastre pe pater-rectorul Iezuiților, prezidând în locul intendentului superior reformat și pe alt Iezuit, îl vedem neîncetat în coastele episcopului nostru priveghindu-l, ca pe un făcător de rele. (...) Îndată după unire, episcopul catolic din Alba-Iulia încalecă peste Arhiepiscopul nostru și-l face Vicar; îl înfruntă, îl dojenește, îl inspectează, până ce-l scoate abia bula papei din 1721, **ab omni admonitione, correptione, visitatione** aceluia episcop din Alba Iulia; iar arhiepiscopul din Strigoniu îl desbracă de demnitatea arhiepiscopescă și-l face sufragant, și biserica noastră o bagă în jug nou unguresc. Cu această nouă servitute se introduce în clerul român un servilism nou împreunat cu o îngâmfare mizerabilă mai ales față de cei neuniți, cari n'aveau privilegiul uniților. Acest spirit necurat locuște în Mănăstirea din Blaj sub călugări; face avocat de Iezuiți și pe un Petru Aron; dă de ajuns de lucru episcopului Inocențiu și inimoșilor protopopi de atunci. Murind călugării, acest spirit rămâne moștenire Capitulului ce urmează în funcțiunile călugărilor; și de aici se strecoară în cler. Episcopii, Capitului, Protopopii și Vicarii lucrau pe întrecute spre cea mai profundă durere a clerului și a toată națiunea, ca biserica română să

nu mai scapă niciodată de sub această subtutelă rușinoasă. Fii nefericiți! Cine vă va apăra, dacă părinții voștri dau mâna cu străinii în contra voastră? Ce ar zice episcopul Inocențiu, când ar vedea că acum Iezuitismul n'are numai un avocat în biserica lui cea șerbă și sfâșiată de Iezuiți? Ce a păcătuit biserica noastră – întrebăm și noi cu episcopul Inocențiu -, dacă cumva n'a păcătuit unindu-se, - de se pedepsește cu infamia dezertorului? Cu Uniunea deodată a intrat o ură între Români, care a ținut mai bine de 80 de ani. Iertați-mă, fraților să trec cu vederea furiile iadului, cari au sfâșiat pe Români în aceste timpuri nefericite; nu cereți ca să descriu cum se certau fiii cu părinții; cum se băteau frați cu frați fără să știe pentru ce; cu se afuriseau preoții noștri unii pe alții; cum lucrau mai marii ungurești și mai ales episcopii lor înaintea Curții ca, cu silnicie să-i facă uniți pe Români; cum întăreau pe episcopii uniți și pe călugări ca să facă prozeliți din Români. și aceștia nu vedeau că sunt numai unelte cu cari se folosea invidia ungurească ca să tulbure pacea între frați! Cine ar putea spune suferințele Românilor în acele turburări? Cei neuniți n'aveau nici preoți, nici episcop, până ce căzură sub jugul Sârbesc; nu-i apăra nicio lege în țară; și pe deputații pe cari îi trimiteau la Curtea împărătească, dușmanii lor mijloceau de-i puneau la închisoare. Atât erau de mari relele pe cari le suferea națiunea Română în urma Uniunii, încât, pe la anul 1735, (...) Protopopul unit Nicoară Beianul amar se plânge către Episcopul Inocențiu cu aceste cuvinte: **“tare mă tem că nu vom avea alt folos din unirea aceasta, pe care am făcut-o; ci vom rămânea numai cu ura între frați și cu muștrarea cugetului”**. Nu mult după aceasta, alt Protopop predica în biserică, că **“i-au înșelat pe Români cu Unirea”**; acum însă era târziu, pentru că acum ura era înrădăcinată între frați, și dușmanii Românilor, cari nu dorm niciodată, priveghiau ca să nu se stingă vreodată din mijlocul lor acest foc infernal.» Episcopul unit Lemeni a votat unirea Transilvaniei cu Ungaria (29 mai 1848); generalul austriac Anton Puchner l-a suspendat din funcție (9 noiembrie 1848) iar guvernatorul Ludwig von Wohlgemuth l-a obligat să demisioneze din scaunul episcopal de la Blaj.

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/actualitate/2018-marea-unire-si-tribunismul-xxii-135442.html>

The screenshot shows a web browser window with the URL www.tribuna.ro/stiri/actualitate/2018-marea-unire-si-tribunismul-xxii-135442.html. The page features the Tribuna logo with the tagline "Dintotdeauna pentru totdeauna!". A red navigation bar contains the following categories: Eveniment, Actualitate, Stiri de pe strada mea, Sport, Cultura, Sanatate, Timp liber, Tribuna femeilor, and Descopera lumea. The main content area displays the article title "2018 - MAREA UNIRE și Tribunismul (XXII):" by Marius HALMAGHI, dated 28.05.2018 23:01, with 51 views and 0 comments. Social media sharing buttons for Facebook, Twitter, and a generic share button are visible.